

Crna Gora
Vlada Crne Gore

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	29. 04 20. 24. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	23-1/24-6
VEZA:	
EPA:	225 XXVIII
SKRACENICA:	PRILOG:

Br: 08-010/24-2232/4

26. april 2024. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Gospodin Andrija Mandić, predsjednik

Vlada Crne Gore, na sjednici od 18. aprila 2024. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su **ANDREJ MILOVIĆ**, ministar pravde i **mr MOMIR JAUKOVIĆ**, generalni direktor Direktorata za pravosuđe u Ministarstvu pravde.

PREDSJEDNIK
mr Milojko Spajić, s. r.

Crna Gora

Organ državne uprave nadležan za oblast na koju se propis odnosi/donosilac akta

Ministarstvo pravde

Naziv propisa	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći	
Klasifikacija propisa po oblastima i podoblastima uređivanja	oblast	podoblast
	III. PRAVOSUĐE	2. Pravne i druge usluge (propisi o advokaturi, notarima, posrednicima, besplatnoj pravnoj pomoći i sudskim vještacima i tumačima i sl.)
Klasifikacija po pregovaračkim poglavljima Evropske Unije	poglavlje	potpoglavlje
	23 Pravosuđe i osnovna prava	
Ključni termini - eurovok deskriptori	Zakon, besplatna pravna pomoć	

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI

Član 1

U Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći („Službeni list CG“, br. 20/11 i 20/15) u članu 2 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Besplatna pravna pomoć obezbjeđuje se i za sastavljanje pismena pred nadležnim organom u upravnom postupku radi ostvarivanja prava iz socijalne i dječje zaštite, zdravstvene zaštite i penzijskog i invalidskog osiguranja.

Besplatna pravna pomoć podrazumijeva i obezbjeđivanje potrebnih sredstava za pokrivanje troškova prevođenja na znakovni jezik u postupcima iz st. 1 i 2 ovog člana pred nadležnim organima, kao i troškova u postupku pred notarom u skladu sa ovim zakonom.“

Član 2

U članu 4 riječ „posredovanja“ zamjenjuje se riječju „medijacije“, a poslije riječi „saglasni“ tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „osim u slučajevima nasilja u porodici.“.

Član 3

U članu 5 poslije riječi „službi,“ dodaju se riječi: „pravnih klinika,“.

Član 4

U članu 8 riječ „invalidnosti“ zamjenjuje se riječju „invaliditeta“.

Član 5

U članu 11 riječ „opšti“ briše se.

Član 6

U članu 12 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) lice koje traži da mu se utvrdi status lica bez državljanstva i lice bez državljanstva;“.

Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:

„2a) stranac koji traži međunarodnu zaštitu, azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom;“.

Član 7

U članu 13 stav 1 poslije tačke 4 dodaju se tri nove tačke koje glase:

„4a) žrtva mučenja ili nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja;

4b) žrtva krivičnog djela protiv polne slobode;

4c) dijete koje je pokrenulo postupak za zaštitu prava djeteta, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju porodični odnosi;“.

Poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Lice iz stava 1 tač. 4, 4a, 4b i 4c ovog člana ima pravo na besplatnu pravnu pomoć i u vezanim postupcima, u skladu sa zakonima kojima se uređuju porodični i obligacioni odnosi i postupak izvršenja i obezbjeđenja, nakon što pravosnažnom odlukom suda bude utvrđeno da je žrtva krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i trgovine ljudima, kao i žrtva nasilja u porodici u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od nasilja u porodici, žrtva mučenja ili nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, odnosno krivičnih djela protiv polne slobode.

U postupcima iz stava 2 ovog člana besplatnu pravnu pomoć, po pravilu, pruža isti advokat.“

Član 8

U členu 14 na kraju stava 2 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „kao i partneri u zajednici života lica istog pola i lica koja su dužni da izdržavaju.“

Član 9

U členu 23 stav 1 poslije riječi: „pokreće postupak,“ dodaju se riječi: „odgovora na tužbu,“.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Sastavljanje pismena iz člana 2 stav 2 ovog zakona podrazumijeva sastavljanje žalbe ili prigovora, kao i odgovora na žalbu, odnosno prigovor, u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.“

Član 10

Poslije člana 24a dodaje se novi član koji glasi:

„Član 24b

Besplatna pravna pomoć u postupku pred notarom podrazumijeva oslobađanje od troškova za radnje notara u postupku sprovođenja ostavinske rasprave i donošenja rješenja o nasljeđivanju.“

Član 11

U členu 26 stav 1 na kraju tačke 7 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„8) pravni savjet i zastupanje u postupku pred javnim izvršiteljem.“.

Član 12

U členu 28 stav 4 riječi: „savjetnike u sudu, sudijske pripravnike i volontere.“ zamjenjuju se riječima: „savjetnike u sudu i sudijske pripravnike.“.

Član 13

U členu 30 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Besplatnu pravnu pomoć u postupcima iz člana 13 stav 1 tač. 4, 4b i 4c ovog zakona, po pravilu, mogu pružiti samo advokati sa posebnim znanjima iz oblasti zaštite od nasilja u porodici, odnosno iz oblasti zaštite prava djeteta, sa najmanje tri godine radnog iskustva u advokaturi, po redosljedu sa spiska Advokatske komore, koji je, uz prethodnu saglasnost advokata, sastavljen prema mjesnoj nadležnosti osnovnih sudova.

Posebna znanja iz stava 2 ovog člana stiču se na posebnoj obuci koju Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu organizuje i sprovodi u okviru programa posebnih obuka, u skladu sa zakonom.“

U stavu 2 riječi: „stava 1“ zamjenjuju se riječima: „st. 1 i 2“.

Dosadašnji st. 2, 3 i 4 postaju st. 4, 5 i 6.

Član 14

U členu 34 stav 2 tač. 1 i 2 riječ „ime,“ zamjenjuje se riječima: „lično ime,“.

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Ako je podnosilac zahtjeva lice iz člana 13 stav 1 tač. 4, 4a i 4b ovog zakona, dužan je da podnese kopiju zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno kopiju krivične prijave.“

Dosadašnji st. 4 i 5 postaju st. 5 i 6.

Član 15

U členu 42 stav 1 mijenja se i glasi:

„Odluka po zahtjevu donosi se u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva, pri čemu je organ dužan da vodi računa o isteku zakonskog roka u postupku na koji se zahtjev odnosi.“

Član 16

U članu 48 stav 2 tačka 1 riječ „ime,“ zamjenjuje se riječima: „lično ime,“.

Tačka 4 mijenja se i glasi:

„4) lično ime advokata koji je određen od Službe po redosljedu sa spiska iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona;“.

Član 17

U članu 58 stav 1 tač. 1 i 2 i članu 62 stav 3 tačka 1 riječ „ime,“ zamjenjuje se riječima: „lično ime,“.

Član 18

U članu 64 stav 1 riječi: „stav 1“ zamjenjuju se riječima: „st. 1 i 2“.

Član 19

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći sadržan je u odredbi člana 16 stav 5 Ustava Crne Gore kojom je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći je stupio na snagu 15. aprila 2011. godine, a počeo je da se primjenjuje 1. januara 2012. godine. Usvajanje ovog zakona predstavljalo je pravni odgovor na obaveze sadržane u Ustavu Crne Gore i Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i slobodama, ali i na obavezu implementacije pravnih standarda razvijenih u okviru prava Evropske unije. Zakon je usvojen sa ciljem da se licima koja prema svom imovnom stanju nijesu u mogućnosti da ostvare pravo na sudsku zaštitu bez štete po nužno izdržavanje sebe i svoje porodice, obezbijedi besplatna pravna pomoć radi ostvarivanja prava na pravično suđenje i jednak pristup sudu, u skladu sa međunarodnim standardima.

Zakonom su uređena pitanja uslova i načina ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć; načela vršenja poslova pravne pomoći; postupak odobravanja besplatne pravne pomoći; način ostvarivanja besplatne pravne pomoći u sporovima sa elementima inostranosti; način vođenja evidencija; finansiranje djelatnosti i naknada za pružene usluge; te nadzor nad pružanjem besplatne pravne pomoći i nadzor nad primjenom zakona.

Za odobravanje besplatne pravne pomoći nadležni su osnovni sudovi odnosno službe za besplatnu pravnu pomoć. Službe su počele sa radom u svim sudovima od 1.1.2012. godine. Besplatnu pravnu pomoć pružaju advokati po redosljedu sa spiska Advokatske komore koji je sastavljen prema mjesnoj nadležnosti osnovnih sudova.

Dosadašnja primjena Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći ukazala je na postojanje određenih nedostataka koje je neophodno otkloniti kako bi se osigurao efikasan i djelotvoran pristup pravdi, i to:

- žrtve mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, kao i žrtve krivičnih djela protiv polnih sloboda, nijesu prepoznate kao privilegovani korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć;
- ostvarivanje besplatne pravne pomoći nije prepoznato u ostavinskim postupcima koji su u skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku povjereni notarima;
- terminološka neusaglašenost sa odredbama Zakona o strancima, Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca i Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola;
- nepostojanje mehanizama kojima bi se obezbjedilo da besplatnu pravnu pomoć posebno ranjivim kategorijama lica pružaju advokati sa posebnim znanjima u oblasti zaštite od nasilja u porodici, odnosno iz oblasti zaštite prava djeteta.

Važnost ovog pitanja prepoznata je Strategijom reforme pravođa 2024-2027. godine, gdje je upravo u okviru strateškog cilja „unaprjeđenje dostupnosti pravde, transparentnosti i povjerenja u pravosuđe“, kao jedan od operativnih ciljeva, predviđeno razvijanje i unaprjeđenje sistema besplatne pravne pomoći.

U cilju otklanjanja navedenih nedostataka, Programom rada Vlade za 2024. godinu, predviđena je obaveza izrade Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, sa zadatkom da se zakon izmijeni u cilju prepoznavanja žrtava mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja kao korisnika prava na besplatnu pravnu pomoć i otklone drugi uočeni nedostaci u praksi.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

U ovoj fazi izrade zakona nije vršena procjena usaglašenosti zakona sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama jer je usaglašavanje izvršeno u fazi usvajanja Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, a u međuvremenu nije bilo usvajanja novog zakonodavstva EU kojim se uređuje pitanje besplatne pravne pomoći.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Članom 1 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći mijenja se važeći član 2 zakona, na način što se omogućava ostvarivanje besplatne pravne pomoći u određenim upravnim postupcima. Sa obzirom da je Crna Gora država socijalne pravde, te da teži afirmaciji ustavnih principa, ovim zakonom predlaže se da se besplatna pravna pomoć omogući u upravnim postupcima za ostvarivanje prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite, zdravstvene zaštite i penzijskog i invalidskog osiguranja. S tim u vezi, ovim zakonom predlaže se da se besplatna pravna pomoć u navedenim upravnim postupcima obezbjeđuje kroz sastavljanje žalbe ili prigovora, odnosno odgovora na žalbu ili prigovor u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak, kako je predloženo u izmjenama člana 23 (član 9 Predloga izmjena).

Takođe, zakonom se precizira da besplatna pravna pomoć podrazumijeva i obezbjeđivanje potrebnih sredstava za pokrivanje troškova prevođenja na znakovni jezik u postupcima pred nadležnim organima, kao i troškova u postupku pred notarom u skladu sa ovim zakonom.

Članom 2 Predloga zakona vrši se terminološko usaglašavanje odredbe člana 4 važećeg zakona sa Zakonom o alternativnom rješavanju sporova, uz izuzetak da se stranke neće uputiti na postupak medijacije ili neki drugi oblik vansudskog rješavanja spora u slučaju nasilja u porodici, što je u skladu sa Instabulskom konvencijom.

Članom 3 Predloga zakona dopunjuje se član 5 važećeg Zakona, pa se u kategoriju organizacija koje mogu pružati pravnu pomoć svrstavaju i pravne klinike.

Članom 4 Predloga zakona, u članu 8 važećeg zakona, vrši se terminološko usaglašavanje važećeg zakona sa pojmovima iz Konvencije UN o pravima lica sa invaliditetom.

Članom 5 Predloga zakona, u članu 11 važećeg zakona, vrši se terminološko usaglašavanje važećeg zakona sa pojmovima iz Zakona o upravnom postupku.

Članom 6 Predloga zakona, u članu 12 važećeg zakona, vrši se terminološko usaglašavanje važećeg zakona sa pojmovima iz Zakona o strancima i Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca.

Članom 7 Predloga zakona, u članu 13 važećeg zakona, privilegovane kategorije korisnika besplatne pravne pomoći proširuju se i na žrtve torture, žrtve krivičnih djela protiv polne slobode, kao i na djecu koja su pokrenula postupak za zaštitu prava djeteta, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju porodični odnosi. Na ovaj način omogućava se ostvarivanje besplatne pravne pomoći ovim posebno ranjivim kategorijama lica, kao i doprinosi realizaciji preporuka Evropskog komiteta za sprečavanje torture i nečovečnih ili ponižavajućih postupaka i kažnjavanja, kao i usaglašavanje sa međunarodnim standardima u oblasti prava djeteta i preporukama predloženih od strane UNICEF-a. Pored toga, ovim kategorijama lica omogućava se i ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć i u vezanim postupcima, nakon što pravosnažnom odlukom bude utvrđen status žrtve ovih lica. Takođe, besplatnu pravnu pomoć u ovim postupcima po pravilu će pružati isti advokat.

Članom 8 Predloga zakona dopunjen je član 14 važećeg zakona, i izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola.

Članom 9 ovog Zakona, dopunjuje se član 23 važećeg zakona na način da se predviđa da će sastavljanje pismena podrazumijevati i odgovor na tužbu.

Član 10 Predloga zakona normira se novi član 24b i precizira se da besplatna pravna pomoć u postupku pred notarom podrazumijeva oslobađanje od troškova za radnje notara u postupku sprovođenja ostavinske rasprave i donošenja rješenja o nasljeđivanju.

Član 11 Predloga zakona dopunjuje član 26 postojećeg zakona i predviđa da se besplatna pravna pomoć u istom predmetu može odobriti za pravni savjet i zastupanje u postupcima pred javnim izvršiteljem.

Članom 12 Izmjena zakona, u članu 28 važećeg zakona, izbrisan je termin „volonter“, sa obzirom da ova kategorija lica od donošenja Zakona o sudovima iz 2015. godine nije predviđena u okviru unutrašnje organizacije i sistematizacije suda.

Članom 13 dopunjen je član 30 važećeg zakona i predviđeno je propisivanje obaveze posjedovanja posebnih stručnih znanja advokata koji pružaju besplatnu pravnu pomoć žrtvama nasilja u porodici, žrtvama krivičnih djela protiv polne slobode, kao i djeci koja su pokrenula postupak za zaštitu prava djeteta. Obuka advokata sprovodiće se u okviru posebnih programa obuke koje organizuje Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu. Uvođenje navedene specijalizacije advokata ima za cilj unapređenje kvaliteta usluga besplatne pravne pomoći posebno ranjivim kategorijama lica i djeci, čime se doprinosi ispunjenju preporuka međunarodnih organizacija.

Članovima 14, 16 i 17 vrši se terminološko usaglašavanje u čl. 34, 48, 58 i 62 važećeg zakona sa Zakonom o ličnom imenu. Takođe, u članu 34 dodaje se novi stav kojim se precizira da će u postupku odobravanja besplatne pravne pomoći podnosioci zahtjeva iz člana 13 stav 1 tač. 4, 4a i 4b ovog zakona uz zahtjev dostavljati kopiju zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno kopiju krivične prijave.

U članu 15 Predloga zakona u članu 42 važećeg zakona precizira se da je organ nadležan za odobravanje besplatne pravne pomoći, prilikom odlučivanja o zahtjevu, dužan da vodi računa o isteku zakonskog roka u postupku na koji se zahtjev odnosi.

Članom 18 Predloga zakona vrši se usklađivanje člana 64 važećeg zakona sa izmjenama u članu 30.

Članom 19 propisuje da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona potrebno je obezbjediti dodatna sredstva u Budžetu Crne Gore u iznosu od 116.160,00 eura.

PREGLED ODREDBI ZAKONA O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI KOJE SE MIJENJAJU

Član 2

Besplatna pravna pomoć podrazumijeva obezbjeđivanje potrebnih sredstava za potpuno ili djelimično pokrivanje troškova pravnog savjetovanja, sastavljanja pismena, zastupanja u postupku pred sudom, Državnim tužilaštvom i Ustavnim sudom Crne Gore i u postupku za vansudsko rješavanje sporova (u daljem tekstu: oblici besplatne pravne pomoći), kao i oslobađanje od plaćanja troškova sudskog postupka.

Član 4

Lice koje ostvaruje pravo na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom uputiće se na postupak posredovanja ili neki drugi oblik vansudskog rješavanja spora ako za to postoje odgovarajući pravni uslovi i ako se podnosilac zahtjeva sa tim saglasi.

Član 5

Ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom ne ograničava pružanje pravne pomoći od strane službi, nevladinih organizacija i drugih organizacija koje su obrazovane u skladu sa zakonom.

Član 8

Ostvarivanje i korišćenje prava na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom mora se obezbijediti bez diskriminacije po osnovu etničkog porijekla, rase, boje kože, jezika, vjerskog ili političkog uvjerenja, pola, seksualnog opredjeljenja, zdravstvenog stanja, invalidnosti ili nekog drugog ličnog svojstva.

Član 11

U postupku odlučivanja po zahtjevu za odobravanje besplatne pravne pomoć (u daljem tekstu: zahtjev) primjenjuje se zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije propisano

Član 12

Pravo na besplatnu pravnu pomoć pod uslovima utvrđenim ovim zakonom može ostvariti:

- 1) crnogorski državljanin;
- 2) lice bez državljanstva (apatrid) koje zakonito boravi u Crnoj Gori i lice koje traži azil u Crnoj Gori;
- 3) stranac sa stalim nastanjenjem ili odobrenim privremenim boravkom i drugo lice koje zakonito boravi u Crnoj Gori;
- 4) drugo lice u skladu sa potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorom.

Član 13

Lice iz člana 12 ovog zakona ima pravo na besplatnu pravnu pomoć, ako je:

- 1) korisnik materijalnog obezbjeđenja porodice ili nekog drugog prava iz socijalne zaštite u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna i dječja zaštita;
- 2) dijete bez roditeljskog staranja;
- 3) lice sa posebnim potrebama;
- 4) žrtva krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i trgovina ljudima;
- 5) lice slabog imovnog stanja.

Član 14

Licem slabog imovnog stanja, u smislu člana 13 stav 1 tačka 5 ovog zakona, smatra se lice koje nema imovinu, a njegov mjesečni prihod i ukupan mjesečni prihod članova porodice ne prelazi iznos 30% prosječne zarade u Crnoj Gori za jednog člana i po 15 % prosječne zarade za svakog narednog člana.

Članovima porodice, u smislu stava 1 ovog člana, smatraju se supružnici ili vanbračni supružnici i njihova djeca, usvojena djeca i drugi srodnici koji sa njima žive u porodičnoj zajednici, a koje je dužan da izdržava.

Član 23

Sastavljanje pismena podrazumijeva sastavljanje tužbe ili drugog akta kojim se pokreće postupak, žalbe, ustavne žalbe ili akta kojim se inicira postupak zaštite pred Evropskim sudom za ljudska prava.

Član 26

Besplatna pravna pomoć u istom predmetu može se odobriti za:

- 1) pravno savjetovanje;
- 2) sastavljanje pismena;
- 3) pravni savjet i zastupanje u postupku vansudskog rješavanja sporova;
- 4) pravni savjet i zastupanje u postupku pred Državnim tužilaštvom;
- 5) pravni savjet i zastupanje u postupku pred sudovima u prvom i drugom stepenu;
- 6) pravni savjet i zastupanje u vezi sa vanrednim pravnim lijekovima;
- 7) pravni savjet i zastupanje u vezi sa ustavnom žalbom.

Besplatnu pravnu pomoć pružaju advokati po redosljedu sa spiska Advokatske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Advokatska komora) koji je sastavljen prema mjesnoj nadležnosti osnovnih sudova.

Advokatska komora spisak iz stava 1 ovog člana dostavlja Službi.

Član 28

Vršenje stručnih i administrativnih poslova u postupku odobravanja besplatne pravne pomoći organizuje se u okviru službe ili referata za besplatnu pravnu pomoć (u daljem tekstu: Služba). Služba za besplatnu pravnu pomoć se obrazuje u osnovnom sudu u kojem funkciju vrši deset ili više sudija, a referat za besplatnu pravnu pomoć u osnovnom sudu u kojem funkciju vrši manje od deset sudija.

U Službu se raspoređuje najmanje jedno zaposleno lice koje ispunjava uslove za obavljanje poslova savjetnika u sudu.

Predsjednik suda može rasporediti na rad u Službu savjetnike u sudu, sudijske pripravnike i volontere.

Član 30

Besplatnu pravnu pomoć pružaju advokati po redosljedu sa spiska Advokatske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Advokatska komora) koji je, uz prethodnu saglasnost advokata, sastavljen prema mjesnoj nadležnosti osnovnih sudova.

Advokatska komora spisak iz stava 1 ovog člana dostavlja Službi.

Izuzetno, besplatnu pravnu pomoć mogu pružati i advokati mimo mjesne nadležnosti osnovnog suda, ukoliko za to postoje opravdani razlozi koji moraju biti obrazloženi.

Advokat može odbiti pružanje besplatne pravne pomoći, u skladu sa zakonom kojim se uređuje , advokatura.

Član 34

Zahtjev se podnosi nadležnom organu preko Službe, na propisanom obrascu.

Zahtjev mora da sadrži:

- 1) ime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva;
- 2) ime, jedinstveni matični broj i adresu članova porodice podnosioca zahtjeva;
- 3) podatke o predmetu;
- 4) opis traženog oblika besplatne pravne pomoći;
- 5) podatke o korišćenju prava na materijalno obezbjeđenje porodice ili nekog drugog prava iz socijalne zaštite;
- 6) podatak da se radi o djetetu bez roditeljskog staranja;
- 7) izjavu o imovini i prihodima podnosioca zahtjeva i članova njegove porodice.

Ako je podnosilac zahtjeva lice iz člana 13 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona, dužan je da podnese dokaz da je korisnik prava iz socijalne zaštite ili lice bez roditeljskog staranja.

Za tačnost podataka iz stava 2 ovog člana odgovara podnosilac zahtjeva pod krivičnom i materijalnom odgovornošću, o čemu ga obavještava Služba prilikom podnošenja zahtjeva.

Obrazac zahtjeva utvrđuje Ministarstvo.

Član 42

Odluka po zahtjevu se donosi u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Odluka kojom se zahtjev odobrava sadrži naročito podatke o podnosiocu zahtjeva, oblik odobrene besplatne pravne pomoći i detaljne podatke o predmetu, odnosno pravnoj stvari za koju je odobrena besplatna pravna pomoć.

Odluka kojom se zahtjev odbija mora biti obrazložena.

Član 48

Podnosiocu zahtjeva kome je odobrena besplatna pravna pomoć Služba izdaje uputnicu.

Uputnica sadrži:

- 1) ime, jedinstveni matični broj i adresu lica kome je odobrena besplatna pravna pomoć;
- 2) broj i datum odluke nadležnog organa o odobravanju besplatne pravne pomoći;
- 3) oblik odobrene besplatne pravne pomoći;
- 4) ime advokata koji je određen od Službe po redosljedu sa spiska iz člana 30 stav 1 ovog zakona;
- 5) kratak opis pravne stvari za koju je odobrena besplatna pravna pomoć;
- 6) datum izdavanja uputnice i potpis ovlaštenog lica koje je izdalo uputnicu;
- 7) vrstu i datum obavljenih pravnih radnji i lice koje je pružilo besplatnu pravnu pomoć, sa priložima;
- 8) iznos nužnih troškova koji su nastali pružanjem besplatne pravne pomoći;
- 9) datum vraćanja uputnice;
- 10) iznos troškova koje je potrebno isplatiti;
- 11) potpis lica koje je sastavilo obračun troškova;
- 12) predlog nadležnog organa za isplatu;
- 13) upozorenje o pravnim posljedicama kršenja odredbi ovog zakona o upotrebi uputnice.

Uputnice izdaje i potpisuje lice zaposleno u Službi koje ovlasti nadležni organ.

Uputnica se izdaje na obrascu koji propisuje Ministarstvo.

Član 58

Služba vodi evidenciju o besplatnoj pravnoj pomoći, koja posebno sadrži:

- 1) ime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva;
- 2) ime, jedinstveni matični broj i adresu članova porodice podnosioca zahtjeva;
- 3) broj predmeta;
- 4) oblik odobrene besplatne pravne pomoći;
- 5) broj i datum odluke;
- 6) datum pravosnažnosti odluke;
- 7) iznos isplaćenih i vraćenih sredstava;
- 8) druge podatke na osnovu zakona.

Bliži sadržaj, način vođenja i čuvanja evidencije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 62

Služba vodi posebnu evidenciju o besplatnoj pravnoj pomoći u domaćim i stranim sporovima sa elementom inostranosti.

Evidencija o besplatnoj pravnoj pomoći u domaćim sporovima sa elementom inostranosti vodi se u skladu sa članom 58 ovog zakona.

Evidencija o besplatnoj pravnoj pomoći u stranim sporovima sa elementom inostranosti sadrži:

- 1) ime, datum i mjesto rođenja, adresa stanovanja i državljanstvo korisnika besplatne pravne pomoći;
- 2) broj identifikacionog dokumenta;
- 3) informacije o tome kad je proslijeđen zahtjev nadležnom organu;
- 4) informaciju o rješenju nadležnog organa o zahtjevu;
- 5) druge potrebne informacije.

Bliži sadržaj, način vođenja i čuvanja evidencija iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 64

Ako nadležni organ, u slučaju iz člana 63 stav 2 ovog zakona, donese odluku o promjeni advokata ovlašćenog za pružanje besplatne pravne pomoći, podnijeće Advokatskoj komori predlog za brisanje advokata sa spiska iz člana 30 stav 1 ovog zakona.

Br: 04/4-907/24-1302/2

10. april 2024.

Za: MINISTARSTVO PRAVDE
ministru Andreju Miloviću
Veza: Dopis br: 01-040/24-3653

Pisarnica MINISTARSTVO PRAVDE

Datum: 12.04.2024.				
Org. jed.	Jed. klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrednota
01-040/24-3653/2				

Predmet: Mišljenje o usklađenosti Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći s pravnom tekovinom EU

Poštovani,

Dopisom broj 01-040/24-3653 od 9. aprila 2024. godine tražili ste mišljenje o usklađenosti **Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći** s pravnom tekovinom Evropske unije.

Nakon upoznavanja sa sadržinom predloga propisa, a u skladu sa nadležnostima definisanim članom 20 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list CG“, br. 98/23, 102/23 i 113/23) Ministarstvo evropskih poslova je saglasno sa navodima u obrascu usklađenosti predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije.

S poštovanjem,

Maida Gorčević

MINISTARKA EVROPSKIH POSLOVA

Prilog:

- Izjava i tabela usklađenosti Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći s pravnom tekovinom EU

Dostavljeno:

- Ministarstvu pravde;
- a/a

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM
TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE**

Identifikacioni broj Izjave		MP-IU/PZ/24/05
1. Naziv nacrt/predloga propisa		
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći	
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on Amendments to the Law on Free Legal Aid	
2. Podaci o obrađivaču propisa		
a) Organ državne uprave koji priprema propis		
Organ državne uprave	Ministarstvo pravde	
- Sektor/odsjek	Direktorat za pravosuđe	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Momir Jauković, generalni direktor t. 407 504, e-mail: momir.jaukovic@mpa.gov.me	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Zorka Robović, samostalna savjetnica I t. 407 519, e-mail: zorka.robovic@mpa.gov.me	
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa		
- Naziv pravnog lica	/	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis		
- Organ državne uprave	Ministarstvo pravde	
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)		
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis		
Glava VII, Pravda, sloboda, bezbjednost, član 80, Jačanje institucija i vladavine prava		
b) Stepen ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
☒	ispunjava u potpunosti	
☐	djelimično ispunjava	
☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
/		
5. Veza nacrt/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)		
- PPCG za period	2023-2024	
- Poglavlje, potpoglavlje	Poglavlje 23 Pravosuđe i temeljna prava, 1. Planovi i potrebe, 1.2 Zakonodavni okvir, C) Temeljna prava	
- Rok za donošenje propisa	I kvartal 2023	
- Napomena	/	
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije		
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije		
Ne postoji odredba primarnih izvora prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.		
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije		
Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.		
c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije		
Ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.		
6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrt/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti		
/		

7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu	
Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost.	
8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrt/predloga propisa	
Konvencija UN o pravima lica sa invaliditetom	Convention on the Rights of Persons with Disabilities
9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)	
Navedeni izvor međunarodnog prava preveden je na crnogorski jezik.	
10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)	
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći preveden je na engleski jezik.	
11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U toku izrade ovog propisa, uz podršku zajedničkog programa Evropske unije i Savjeta Evrope „Horizontal Facility“ za Zapadni Balkan i Tursku 2019 – 2022, ekspertsku podršku Ministarstvu pravde i Radnoj grupi pružili su eksperti Savjeta Evrope, Jasna Murgel i Mirko Bošković, koji su sačinili analizu usaglašenosti Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći sa međunarodnim standardima, kao i procjenu fiskalnog uticaja, koje sugestije i predlozi su uzeti u obzir prilikom izrade Zakona. Takođe, u procesu izrade Zakona uvažene su i preporuke iz Analize sa nalazima i preporukama u vezi sa izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći iz perspektive djeteta, koju je izradila ekspertkinja UNICEF-a Bistra Netkova.	
Potpis / ovlašćeno lice obrađivača propisa	Potpis / ministarka evropskih poslova
Datum: 09.04.2024. godine	Datum:

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLADENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacarta/predloga propisa		1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacarta/predloga propisa na Vladi		
MP-TU/PZ/24/05		MP-IU/PZ/24/05		
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
/				
3. Naziv nacarta/predloga propisa Crne Gore				
Na crnogorskom jeziku		Na engleskom jeziku		
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći		Proposal for the Law on Amendments to the Law on Free Legal Aid		
4. Usklađenost nacarta/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije				
a)		b)		
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)		Odredba i tekst odredbe nacarta/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)		
		Usklađenost		
		c)		
		d)		
		e)		
		Rok za postizanje potpune usklađenosti		
		Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost		
		Usklađenost odredbe nacarta/predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije		

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-430/24-2707/2

Podgorica, 18.04.2024. godine

Za: MINISTARSTVO PRAVDE, Vuka Karadžića 3, Podgorica

gospodinu, Andreju Miloviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći

Veza: Vaš akt br. 01-040/24-3653-1 od 08.04.2024. godine i inovirani akt br. 01-040/24-3653-3 od 15.04.2024. godine

Poštovani gospodine Miloviću,

Povodom *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Uvidom u dostavljeni tekst i Izveštaj o analizi uticaja propisa, utvrđeno je da se Predlog zakona o izmjenama i dopunama odnosi na prepoznavanje žrtava mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, žrtve krivičnih djela protiv polne slobode, kao i djece koja su pokrenula postupak za zaštitu prava djeteta u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju porodični odnosi, a sve u cilju osiguravanja efikasnog i djelotvornog pristupa pravdi. Takođe, predmetne izmjene i dopune se odnose na otklanjanje uočenih nedostataka u praksi, omogućavanje besplatne pravne pomoći u određenim upravnim postupcima za ostvarenje prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite, zdravstvene zaštite i penzijskog i invalidskog osiguranja, te usaglašavanje sa međunarodnim standardima u oblasti prava djeteta i preporukama od strane UNICEF-a.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

U tekstu Izveštaja o analizi uticaja propisa, navedeno je da su za finansiranje besplatne pravne pomoći u 2024. godini obezbijedena finansijska sredstva Zakonom o budžetu Crne Gore za 2024. godinu ("Službeni list CG", br. 124/23) kod potrošačke jedinice Sudski savjet (organizacionim kod 30201), program Rad sudova (programski kod 12 003), potprogram Nadležnosti osnovnih sudova (programski kod 12 003 007), na izdatku 414-6 Advokatske, notarske i pravne usluge u ukupnom iznosu od 145.067,85 €. Nadalje, kako se navodi u dopisu za implementaciju predmetnog propisa u 2025. godini potrebno je obezbijediti dodatna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 116.160,00 €.

Shodno navedenom, a na osnovu uvida u sredstva opredijeljena Zakonom o budžetu Crne Gore za 2024. godinu Sudskom savjetu (organizacioni kod 30201) za finansiranje besplatne pravne pomoći u navedenom iznosu, Ministarstvo finansija sa aspekta državnog budžeta, nema primjedbi na *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći*, uz napomenu da će iznos sredstava potreban za 2025. godinu biti predmet razmatranja prilikom procesa izrade godišnjih zakona o budžetu.

S poštovanjem,

Kontakt osobe:

mr Anastasija Perućica, Direktorat za finansijski sistem i koordinaciju politika, anastasija.perucica@mif.gov.me;
Svetlana Bajčeta, Direktorat za državni budžet, svetlana.bajceta@mif.gov.me.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo pravde

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći

1. Definisanje problema

- **Koje probleme treba da riješi predloženi akt?**
- **Koji su uzroci problema?**
- **Koje su posljedice problema?**
- **Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?**
- **Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?**

Dosadašnja primjena Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći ukazala je na postojanje određenih nedostataka koje je neophodno otkloniti kako bi se osigurao efikasan i djelotvoran pristup pravdi, i to:

- žrtve mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, kao i žrtve krivičnih dijela protiv polnih sloboda, nijesu prepoznate kao privilegovani korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć;
- ostvarivanje besplatne pravne pomoći nije prepoznato u ostavinskim postupcima koji su u skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku povjereni notarima;
- terminološka neusaglašenost sa odredbama Zakona o strancima, Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca i Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola;
- nepostojanje mehanizama kojima bi se obezbjedilo da besplatnu pravnu pomoć posebno ranjivim kategorijama lica pružaju advokati sa posebnim znanjima u oblasti zaštite od nasilja u porodici, odnosno iz oblasti zaštite prava djeteta.

Takođe, Strategijom reforme pravođa 2024.-2027. godine, prepoznata je važnost ovog pitanja, gdje je upravo u okviru strateškog cilja „unaprjeđenje dostupnosti pravde, transparentnosti i povjerenja u pravosuđe“, kao jedan od operativnih ciljeva, predviđeno razvijanje i unaprjeđenje sistema besplatne pravne pomoći.

Posljedice problema ogledaju se u nemogućnosti ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć a time i prava na pristup sudu, žrtvama torture, djeci žrtvama krivičnih dijela protiv polnih sloboda, i djeci koja su pokrenula postupak za zaštitu prava djeteta.

S obzirom da žrtve torture, djeca žrtve krivičnih dijela protiv polnih sloboda, kao i djeca koja su pokrenula postupak za zaštitu prava djeteta, važećim zakonom nisu prepoznati kao privilegovani korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć, i da nije postojala obaveza posjedovanja posebnih znanja advokata koji pružaju besplatnu pravnu pomoć određenim ranjivim kategorijama lica, navedene kategorije lica mogu se smatrati oštećenim subjektima, na način što nisu mogli ostvarivati pravo na besplatnu pravnu pomoć, a time i pravo na pristup sudu.

Bez izmjena i dopuna Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći ne bi se mogli prevazići problemi primjećeni u praktičnoj primjeni ovog propisa.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Predloženim izmjenama zakona prevazići će se problemi primjećeni u praktičnoj primjeni ovog propisa i omogućiti ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć posebno ranjivim kategorijama lica (žrtvama torture, djeci žrtvama krivičnih dijela protiv polnih sloboda, i djeci koja su pokrenula postupak za zaštitu prava djeteta). Time će se doprinijeti i realizaciji preporuka Evropskog komiteta za sprečavanje torture i nečovčnih ili ponižavajućih postupaka i kažnjavanja, kao i usaglašavanju sa međunarodnim standardima u oblasti prava djeteta i preporukama predloženih od strane UNICEF-a, kada je u pitanju pristup pravdi djeci. Nadalje, propisivanjem odredbi kojima se uvodi obaveza posjedovanja posebnih stručnih znanja advokata koji pružaju besplatnu pravnu pomoć ovim kategorijama korisnika unaprijediće se i kvalitet pružanja pravne pomoći.

Značajna zakonska novina je omogućavanje ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć u određenim upravnim postupcima. S obzirom da je Crna Gora država socijalne pravde, te da teži afirmaciji ustavnih principa, ovim zakonom predlaže se da se besplatna pravna pomoć omogući u upravnim postupcima za ostvarivanje prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite, zdravstvene zaštite i penzijskog i invalidskog osiguranja. S tim u vezi, ovim zakonom predlaže se da se besplatna pravna pomoć u navedenim upravnim postupcima obezbjeđuje kroz sastavljanje pismena, odnosno sastavljanje žalbe ili prigovora protiv upravne aktivnosti u upravnoj stvari.

U konačnom, očekuje se da će zakonske izmjene uticati i na povećanje broja korisnika prava na besplatnu pravnu pomoć.

Na ovaj način doprinijeće se jačanju dostupnosti i javnog povjerenja u pravosuđe i unaprijeđenju sistema besplatne pravne pomoći, kao strateških i operativnih ciljeva postavljenih Strategijom reforme pravosuđa 2024-2027, kao i realizaciji aktivnosti iz pratećeg Akcionog plana za njenu implementaciju. Takođe, Programom rada Vlade Crne Gore za 2024. godinu i Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji 2024-2025, utvrđivanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, predviđeno je kao obaveza za II kvartal 2024. godine.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Objasni preferiranu opciju?**

- Izrada i utvrđivanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći je Programom rada Vlade Crne Gore za 2024. godinu i Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji 2024-2025, predviđena je kao obaveza za II kvartal 2024. godine.
- Bez izmjena Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći ne bi se mogli prevazići problemi primijećeni u praktičnoj primjeni ovog propisa, i ispuniti ciljevi njegovog donošenja, pa je donošenje predloženog propisa je najdjelotvorniji način za omogućavanje prava na besplatnu pravnu pomoć novim kategorijama korisnika, unaprijeđenje kvaliteta pružanja usluga besplatne pravne pomoći i omogućavanje ovog prava u određenim vrstama upravnih postupaka.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Predloženi propis će se odraziti na građane i omogućiti sledeće:

- žrtvama mučenja ili zlostavljanja i drugog nečovječnog i ponižavajućeg postupanja, djeci žrtvama krivičnih djela protiv polne slobode, kao i djeci koja su pokrenula postupak za zaštitu prava djeteta da ostvare pravo na besplatnu pravnu pomoć, odnosno lakši pristup pravdi;
- pružanje besplatne pravne pomoći prilikom stavljanje žalbe, odnosno prigovora strankama u upravnim postupcima povodom ostvarivanja prava iz socijalne i dječije zaštite, zdravstvene zaštite i penzijskog i invalidskog osiguranja
- unaprijeđenje kvaliteta besplatne pravne pomoći posebno ranjivim kategorijama lica kojima će pravnu pomoć pružati advokati sa posebnim znanjima iz oblasti nasilja u porodici, odnosno prava djeteta.

Donošenjem zakona neće se stvoriti troškovi građanima i privredi.

Donošenjem ovog zakona neće se stvoriti opterećenja novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

Donošenjem ovog zakona neće se stvoriti administrativna opterećenja i biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Objasni.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Objasni.**

- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Neophodna finansijska sredstva za finansiranje besplatne pravne pomoći u 2024. godini obezbijedena su u budžetu za tekuću (2024.) fiskalnu godinu u ukupnom iznosu od 145.067,85 eura, dok u budžetu za 2025. godinu pored navedenog iznosa treba planirati i dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 116.160,00 €.

Aktivnosti čija je realizacija planirana iz budžetskih sredstava u 2024. godini, će se shodno rasporedu sredstava Budžeta po potrošačkim jedinicama i izdacima po ekonomskoj klasifikaciji koje su propisane Zakonom o budžetu Crne Gore za 2024. godinu ("Službeni list CG", br. 124/23) finansirati iz budžeta potrošačke jedinice Sudski savjet sa organizacionim kodom 30201 – Program 12 003 Rad sudova; Podprogram 12 003 007-Nadležnosti osnovnih sudova, na pozicijama 414-6 Advokatske, notarske i pravne usluge.

Budući da se ovim zakonom predlaže da se besplatna pravna pomoć omogući u upravnim postupcima za ostvarivanje prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite, zdravstvene zaštite i penzijskog i invalidskog osiguranja, a da se ista obezbjeđuje kroz sastavljanje žalbe ili prigovora protiv upravne aktivnosti u upravnoj stvari, za implementaciju ovog propisa potrebno je obezbijediti i dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 116.160,00 €.

Dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore za 2025. godinu u iznosu od 116.160,00 € potrebno je planirati u Budžetu za narednu fiskalnu 2025. godinu, u okviru potrošačke jedinice Sudski savjet sa organizacionim kodom 30201 - program Rad sudova; Podprogram 12 003 007-Nadležnosti osnovnih sudova, na pozicijama 414-6 Advokatske, notarske i pravne usluge.

Iznos od 116.160,00 € obračunat je prema sledećoj metodologiji:

Naime, prema podacima dostavljenih od strane Fonda PIO, Centara za socijalni rad i Fonda za zdravstveno osiguranje, u periodu od 2019-2021 godine, u upravnim postupcima za socijalne i dječije zaštite, zdravstvene zaštite i penzijskog i invalidskog osiguranja, u prosjeku je podnijeto 2.398 žalbi godišnje. Ukoliko se navedeni iznos pomnoži sa iznosom od 242,00€, koji prema važećoj Advokatskoj tarifi predstavlja naknadu za sastavljanje žalbe ili prigovora protiv upravne aktivnosti u upravnoj stvari javnopravnog organa, dobio bi se ukupan iznos od 580.316,00€. Nadalje, sva lica koja su titulari prava na izjavljivanje žalbe, odnosno prigovora, nisu istovremeno i korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć, odnosno ne ispunjavaju uslove predviđene Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći, a dosadašnja praksa pokazala je da od ukupnog broja lica koja su titulari prava na besplatnu pravnu pomoć, njih oko 20% iskoristi dato pravo. S tim u vezi, kao okvirna projekcija broja lica koja bi ostvarila navedeno pravo u ovim upravnim postupcima, odnosno broj očekivanih korisnika, može se postaviti na procenat do 20% od ukupno prijavljenih žalbi godišnje, odnosno između do 480 slučajeva. Tako dobijeni podaci, pomnoženi sa naknadama određenim Advokatskom tarifom, daju okviran iznos troškova u iznosu od 116.160,00€.

Ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze. Implementacijom ovog propisa neće se ostvariti prihod u Budžetu Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U toku izrade ovog propisa, uz podršku zajedničkog programa Evropske unije i Savjeta Evrope „Horizontal Facility“ za Zapadni Balkan i Tursku 2019 – 2022, ekspertsku podršku Ministarstvu pravde i Radnoj grupi pružili su eksperti Savjeta Evrope, Jasna Murgel i Mirko Bošković, koji su sačinili analizu usaglašenosti Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći sa međunarodnim standardima, kao i procjenu fiskalnog uticaja, koje sugestije i

predlozi su uzeti u obzir prilikom izrade Zakona. Takođe, u procesu izrade Zakona uvažene su i preporuke iz Analize sa nalazima i preporukama u vezi sa izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći iz perspektive djeteta, koju je izradila ekspertkinja UNICEF-a Bistra Netkova. Na internet stranici Ministarstva pravde je dana 03.03.2022. godine objavljen Javni poziv zainteresovanoj javnosti da se uključi u postupak pripreme za izradu Predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (<https://www.gov.me/clanak/javni-poziv-zainteresovanoj-javnosti-za-izradu-nacrta-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-besplatnoj-pravnoj-pomoci>) te da se dostave inicijative, predlozi, sugestije i komentari u pisanom i elektronskom obliku u roku od 15 dana od dana objavljivanja poziva. U navedenom roku dostavljeno je 10 predloga, koje je Radna grupa pažljivo razmotrila i inkorporirala u tekst Nacrta zakona.

Javna rasprava o predlogu ovog zakona sprovedena je u novembru 2022. godine, u okviru kojeg postupka je Ministarstvo pravde dana 12. decembra 2022 godine organizovalo i Okrugli sto, na kojem su sa zainteresovanom javnošću razmijenjeni predlozi, komentari i sugestije za unaprjeđenje ovog zakona. Svi predlozi, sugestije i komentari na Okruglom stolu, kao i oni dostavljeni putem pošte i elektronskim putem detaljno su razmotreni, a Ministarstvo pravde je izradilo i na svom sajtu objavilo izvještaj sa javne rasprave, koji sadrže primjedbe i sugestije zainteresovanih strana i odgovore obrađivača propisa. <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-o-nacrtu-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-besplatnoj-pravnoj-pomoci>

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Nema potencijalnih prepreka za sprovođenje ovog zakona.
Ispunjenje ciljeva će se mjeriti kroz praćenje broja korisnika besplatne pravne pomoći.
Za monitoring i evaluaciju propisa nadležni su Ministarstvo pravde, sudovi i Sudski savjet.

Podgorica, 15.04.2024. godine

